

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

23 De quasi contractibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

me obligandi tenet me, quia in re graui obligamur animū confortare verbis, ne damnū in proximum sequatur.

Dubium decimum sextum, quid dicendum sit, quando contractus est nullus, quo se obligauit principalis debitor creditor; an etiā tunc sit obligatus fideiussor? V. g. Emit à Titio mercatore credita pecunia merces filii familias, vel pupilli, vel minor sine facultate patris, tutoris, vel curatoris, & pro eo fideiussit Caius, An teneatur Caius soluere pro filio familias: Respondetur, quando tūc obligatio principalis debitoris, est nulla, etiam fideiussoris obligatio est inualida ipso iure. Hoc autem intelligitur, quando fideiussor rogatus fidem suam obstitit: nam si creditor ipse deceperit, asserendo debitorem posse cum eo contractū facere, & esse soluendum, tunc obligatur fideiussor ad resarciendum damnum, quod passus est creditor, si tamen creditor nouerit debitorem esse sub alterius potestate constitutum, & nihilominus suas ei pecunias crediderit, aut mutauerit, tunc, fideiussor non manet obligatus: sibi enim imputare debet creditor, si tunc damni aliquid patiat. Item est aduertendum, quod res credita, vel mutata debitori, sub alterius potestate constituto, qualis est filius familias, seruus, vxor, religiosus, pupillus, minor, conuersa fuerit in bonum eius, sub quo est, tunc in damnis debet seruari creditor; ut colligitur ex c. quibusdam de fideiussoribus. & creditor, licet non possit in iudicio agere actione ex contractu fideiussionis, agere tamen actione de in rem verso. l. i. §. l. si pro parte. ff. de in rem verso.

De quasi contractibus. Cap. XXII.

HACTENVS explicuimus genera contractuum & obligationes, quae ex contractibus oriuntur. Restat, ut agamus de quasi contractibus, & obligationibus, quae ex ipsis nascuntur.

In Institut. lib. 3. extat. tit. De obligationibus, quae ex quasi contractibus oriuntur. Dicuntur etiam obligationes nasci ex quasi contractu, eo quod non oriuntur ex contractu, vel delicto, aut quasi delicto. Non oriuntur ex contractu, quia contractus non est, nisi interueniat consensus contrahentis. At in qua si contractibus obligantur etiam ignerantes, ut infra dicemus. Nec oriuntur huiusmodi obligationes ex delicto, vel quasi delicto, quia ab eo, nullo peccato nascuntur.

In Institut. de obligationibus, quae ex quasi contractu oriuntur, quinque genera quasi contractuum enumerantur. Primum dicitur negotiorum gestorum. Secundum administratae tutelae, vel curae. Tertium Communionis rerum, siue bonorum. Quartum hereditatis aditae. Quintum indebiti soluti. Et primo loco agendum est. De quasi contractu negotiorum gestorum.

De Negotiis gestis. Cap. XXIV.

DIGESTORVM lib. 3. extat. Tit. qui est quintus, de negotiis gestis. Item Titulus extat in C. lib. 2. qui est 19. Tunc autem existit obligatio ex quasi contractu negotiorum gestorum, quando te absentem mihi obligatum facio ex eo, quod sponte mea vtiliter gero negotia tua, ex quo vtrique oriuntur quaedam actiones & obligationes. Requiritur autem in hoc quasi contractu absentia, nisi praesens fueris, & permiseris alium tua negotia gerere, eo ipso videris mandare, & oritur contractus mandati. l. Si remunerandi §. Si passus, ff. Mandati.

Notandum est, alienum negotium quatuor modis geri posse. Primum cura, & officio, ut in tutoribus, curatoribus, procuratoribus, administratoribus. Secundum re ipsa nimirum cum in rem tuam aliquid impenderim, etiam si tui intuitu id non fecerim. Tertio Ratihabitione, nempe quando quod tuo nomine gessi, ratum habes, & nisi ratum haberes, nihil ad te pertinet. Quarto ipsa negotii gesti actione, ut si tuo creditori soluum, te absente, vel ignorante. Item in hoc quasi contractu nihil refert, si aliquis gerat negotia alterius siue per se, siue per alium: potest enim, qui negotia gerit, sicut & procurator, alique substituere ad negotia gerenda, suo tamen periculo. l. Nam & Seruus, §. fin. Institut. Moral. Par. 3.

ff. De negotiis gestis. Neque enim excusatur, si dicat se credidisse idoneum futurum, quem substituerat. Item nihil refert, an quis negotia absentis gesserit aliqua necessitate urgente, an vero sua sponte, nimirum quia fauebat absentis, & eum beneficio officere cupiebat. l. At Prator, §. Hac altione ff. De negotiis gestis. Item nihil refert, an quis vnum negotium gesserit, an plura, Item siue in iudicio gesserit, siue extra iudicium. l. At Prator, §. fin. ff. De negotiis gestis.

Dubium primum ex qua culpa teneatur, qui gerit negotium alterius? Respondetur eum teneri solum ex dolo & lata culpa. l. Si negotium, §. l. ait Prator, §. Interdum, ff. De negotiis gestis, & Institut. De oblig. qua ex quasi contractu nascuntur. §. Igitur. Et hoc intelligitur, quando negotium gestum in bonum solius absentis est: nam si negotium geratur non solum in bonum eius, cuius est negotium, sed etiam in bonum eius, qui gerit, tunc etiam tenetur ex leui culpa, quia negotium est in bonum vtriusque, sic esse solet in procuratoribus, & administratoribus, qui stipendio negotia aliorum gerunt.

Dubium secundum. An qui gerit negotium alterius, aliquando teneatur ex leuissima culpa, & ex casu fortuito. Respondetur ex Glossa in l. At Prator, §. Interdum, ff. De negotiis gestis, aliquando teneri ex culpa leuissima, & probat. ex l. Si pupilli §. Videamus, ff. De negotiis gestis; item Glossa in l. Si negotia, ff. De negotiis, docet gerentem negotium alterius in sex casibus obligari ex casu fortuito. Primum, si gesserit negotia pupilli, l. Si pupilli supra citata. Secundum, si accesserit animo deprædandi. l. Si pupilli, §. Sed & si quis, ff. De negotiis gestis. Tertio, si accesserit ad negotia insueta, quae alius non est solitus gerere. l. Si negotia, ff. De negotiis gestis. Quarto, si casum fortuitum in se recipit specialiter. l. Negotium, C. De neg. gest. Quinto, si culpa praecessit casum. l. Siue hereditaria, ff. De neg. gest. Sexto, si fuerit in mora. l. Cum res, in fine, ff. De legatis. 1.

Dubium tertium, An semper is, cuius negotia alius gessit, teneatur ad expensas? Respondetur. Quandoque expresse significauit, ne alius ipsius negotium gereret, non tenetur ad expensas, quas alius fecit post huiusmodi admonitionem, etiam si vtiliter negotium gesserit: factas tamen expensas ante admonitionem tenetur soluere. l. fin. C. De neg. gest. §. l. Si ex duobus, ff. De nego. gest. Quandoque vero nulla praecessit huiusmodi admonitio, si negotium est vtiliter gestum, tenetur expensas soluere. Et fati est, si a principio, cum geri negotium cepit, fuerit vtile, licet postea casu fortuito, aut alia ratione, sit negotium impeditum. V. g. cepit Caius vtiliter reficere domum Titij absentis, & postea casu domus est igni exusta, tenetur Titius soluere expensas vtiliter à Caio initio factas. Item curauit Caius Titij absentis seruum vtilem, vel equum, qui morbo ingrauescente perit, tenetur Titius soluere expensas factas in curando seruo, vel equo. Quandoque vero expensae factae in re Titij absentis, sunt maiores, quam sit utilitas rei, tunc Titius non tenetur illas maiores expensas soluere, nisi pro ratione utilitatis in re sua subsecuta. Item si Caius credat, se vtiliter gerere negotium Titij absentis, & tamen negotium non est vtile Titio, tunc non tenetur Titius soluere expensas. Hac omnia colliguntur ex l. Sed an vltro, §. l. Siue hereditaria, ff. De neg. gest. & l. Si seruum, C. De nego. gestis. Si quaeras, quid si Caius gesserit negotium Titij absentis, quod Titius gerere non consueuerat, quodque non gessisset, si praesens absuisset. V. g. Si Caius emerit seruos, aut equos ad negotiationem, cum tamen Titius negotiari non consueuerit, & casu fortuito deinde perierint? Respondetur liberum esse. Titio suo nomine negotium gestum ratum habere, aut non habere. Si ratum habeat tenetur expensas soluere: sin minus, non tenetur eas soluere. Sibi enim imputet Caius, qui negotium gessit in solitum.

Si secundo roges, quid si Caius gesserit multa negotia Titij absentis, & ex quibusdam eorum secutum est commodum Titio, & ex aliis incommodum, an Titius possit rata habere negotia ea, ex quibus commodum recepit, cetera vero non? Respondetur: Si omnia sunt vtiliter gesta, non